

van ervaringen van Vrije Schoolouders uit Tilburg. Hun kinderen werden onhandelbaar, faalangstig, kregen last van eczeem. Na veel geploeter en gedoe werden de kinderen van school gehaald. Ze hadden het op de Vrije School niet goed gehad.

De *Vereniging van Vrije Scholen* is er ook van overtuigd dat er een structureel probleem is, en ziet een oplossing in dezelfde richting als de Inspectie Onderwijs. Er moet een 'vernieuwing' plaatsvinden, ook al staat dat op gespannen voet met een aantal Vrije School principes. De voorzitter van de *Vereniging* laat in *NRC* optekenen: "Er zullen ouders, leerkrachten en scholen komen die zeggen: daar willen wij niet bijhoren" - maar met het oog op de vernieuwingsgolf die hier wordt aangekondigd is natuurlijk de hamvraag: waar blijft het kind met al dat wegspoelende badwater?

We gaan hier niet betogen dat het allemaal koek en ei is met het huidige Vrije Schoolonderwijs. En problemen vragen om oplossingen. Maar, wat is nu eigenlijk het probleem?

Laten we een poging doen dat wat helderder te krijgen. Dat doen we op basis van concrete ervaringen en waarnemingen. Ze zijn alle (op)gedaan op een werkelijk bestaande Vrije School, in een periode van beperkte tijdsduur. Deze opsomming, die geenszins compleet is, dient hier om problemen en vraagstukken die doorgaans nauwelijks gesignaleerd worden, of die als 'incidenten' worden afgedaan, op te nemen in het beeld van de Vrije School anno 2007, daar maken ze namelijk deel van uit...

1 - De schoolochtend begint 20 minuten te laat. Weliswaar zitten de kinderen op hun plaats in de klas maar juf staat nog tot tien voor negen in de deuropening en bespreekt haar menstruatiecyclus met belangstellende moeders.

2 - De ouders van een kind 'met een rugzakje' (een zgn. persoonsgebonden budget dat wordt toegekend aan kinderen die speciale zorg nodig hebben) vragen zich af: wat doet de school eigenlijk met dat budget en krijgen geen antwoord op die vraag. Het budget wordt door de school in werkelijkheid ook maar zeer ten dele aan zorg voor hun kind besteed.

3 - Een juf heeft een probleem met de ouders van een kind dat al jaren gepest wordt. De gesprekken daarover vlotten niet echt. Er wordt niet gepest, zegt juf. Het gebeurt niet opzettelijk, zegt juf. Het kind pest zelf ook, zegt juf. Wanneer de ouders zich niet meer met een kluitje in het riet willen laten sturen... wordt het kind van school gestuurd.

4 - Bij langdurige ziekte krijgt een kind huiswerk. Het huiswerk wordt op school ingeleverd en blijkt te worden nagekeken door de dochter van juf. Verbeteringen aan het huiswerk... blijken fout te zijn.

5 - Na een bepaalde onderwijsperiode is er in klas 5 een ochtend waarop de kinderen, alleen of in groepjes, hun werk in deze periode aan de ouders presenteren in de vorm van spreekbeurten e.d. De presentatie wordt, ruim een half uur na schooltijd, voortijdig afgebroken. Zo'n acht van de 25 leerlingen zijn aan de beurt gekomen. De leerkracht kondigt al improviserend een vervolgochtend aan (waar later nimmer

meer iets over vernomen wordt), en schijnt zich niet bewust te zijn van het feit dat veel vaders en moeders van alles moeten regelen om op een doordeweekse ochtend in de klas te kunnen zijn. Of zij daartoe ook bereid zouden zijn als zij wisten dat zij uitsluitend naar de klasgenootjes van hun kinderen konden luisteren...?

6 - Na een verhuizing naar de nieuwbouw van de school blijkt nog niet alles af te zijn. Het schoolplein, dat aan de openbare weg grenst, heeft nog geen afscheiding. Een bezorgde moeder vraagt wanneer daarvoor een voorziening wordt getroffen en krijgt als antwoord: "Wij hebben geen hek maar wel vertrouwen!"

7 - Een leerkracht blijkt niet veel, niets eigenlijk, te kunnen met een kind dat hoogbegaafd is. Bij het ophalen van haar kind krijgt de moeder op een dag pardoes in de gang van de school van de leerkracht te horen: "Ik denk dat het goed is als je je kind snel door een psychiater laat onderzoeken want..."

8 - Op het schoolplein wordt nauwelijks echt gespeeld. Kinderen maken ruzie, zitten elkaar achterna, er wordt geschopt en geslagen, al dan niet in de vorm van 'spel'. Introverte kinderen proberen zich van alles en iedereen afzijdig te houden.

9 - De ouders van een bepaalde klas beginnen wat bezorgd te worden. Er is veel onrust en gedoe. Sommige kinderen gaan niet graag naar school en een paar kinderen zijn al naar een andere school gegaan. Een goed gesprek op een ouderavond moet het vertrouwen herstellen. De leerkracht vertelt die avond dat hij er zeer mee geworsteld heeft maar nu weet hoe het zit:

"Het gaat nu om niets minder dan om een werkelijk geestesleven, zoals de moderne mensheid nu nodig heeft. Dit geestesleven kan alleen worden geschapen wanneer alle mensen die belang hebben bij het geestesleven - en dat zijn in feite alle mensen, waarvan een deel ook kinderen heeft - een geestesleven willen dat de kinderen tot vrije mensen maakt, die in staat zullen zijn een menswaardig bestaan op te bouwen. Ieder mens heeft belang bij een vrije geestesleven en moet meewerken aan dat wat dit geestesleven voor de toekomst kan betekenen."

(Rudolf Steiner, 27 februari 1921)

de kinderen zijn eigenlijk allemaal 'oude Romeinen', vandaar...

10 - De schoolleider is een en al begrip voor ouders met vragen en problemen rond hun kinderen. Hij is vroeger zelf ook gepest. Hij was vroeger zelf ook hoogbegaafd. Hij heeft op zijn nachtkastje een hele stapel boeken over.... Roept u maar: ADHD, dyslexie, faalangst. De zaak waarvoor de ouders hem wilden spreken heeft zijn absolute zorg en aandacht. Sindsdien werd nimmer iets van hem vernomen. Waarom hij, eerst 'leraar onder de leraren', tot schoolleider werd verkoren? Zijn geschiktheid voor die functie bleek vooral samen te hangen met de hoogte van zijn hypotheek. Het bestuur bood hem graag wat extra financiële ruimte. De benoeming tot schoolleider werd ook bevorderd door het feit dat hij zijn klas niet meer aankon en ophield leraar te zijn.